

ויזרע יצחק

שנה ה'

<p>תזריע מצורע – אבות ב' הפטרה: "ויוסף עוד דוד" ג' אייר תשע"ג</p>	<p>יוצא לאור ע"י מדרשת "ויזרע יצחק" ע"ש יצחק בן חמו בר אסתר ז"ל</p>	<p>זמני השבת י"ב 18:31 י"א 18:48 י"ג 19:44 י"ד 20:24</p>	<p>חופה ת"א 18:38 ת"ב 19:46 ת"ג 20:21</p>
--	--	--	---

הגיגים לפרשת השבוע

"אשה כי תזריע" (ויקרא י"ב ב')

"אשה מזרעת תחילה, יולדת זכר איש. מזריע תחילה, יולדת נקבה. שנאמר: 'אשה כי תזריע וילדה זכר'" (נדה לא).
 מבאר רבינו בחיי שטעם הדבר שכאשר האשה מזרעת תחלה התוצאה היא שהיא יולדת זכר ואילו כאשר האיש מזריע תחלה התוצאה היא שהאשה יולדת נקבה, הוא משום שכאשר האשה מזרעת תחלה, זרע הזכר, שהוא אחרון, בא ומתגבר עליו ולפיכך היא יולדת זכר משום הכלל ד"עילאה גבר", דהיינו העליון גובר. אך כאשר האיש מזריע תחלה, טיפת הנקבה באה באחרונה ומתגברת עליו ולפיכך היא יולדת נקבה. מוסיף רבינו בחיי וממשיל את הטפה הראשונה אשר תהיה, בין אם באה מהזכר ובין אם באה מהנקבה, היא כמו השדה שזורעים בו, והטפה האחרונה היא כמו הזרע שזורע בשדה, ולכן כשהאשה מזרעת תחלה הרי הטפה ההיא היא כשדה וטפת הזכר שבאחרונה הוא הזרע, ולפיכך תלד זכר כמוהו, וזהו לשון "תזריע", ואם הזכר יזריע תחלה הרי הטפה ההיא כשדה וטיפת הנקבה שבאחרונה הוא הזרע ותלד נקבה כמוה.

"אל אהרן הכהן או אל אהרן הכהנים" (ויקרא י"ג ב')

"אי מה ריבים בשלושה, אף נגעים בשלושה, תלמוד לומר 'או אל אחד מבניו'" (מדרש).

לפי המדרש, היה מקום ללמוד מהלכות דיינים, שכמו שלדון דיני ממונות דרושים שלושה דיינים כך גם כאשר צריך לפסוק בדיני נגעים יידרשו לכך שלושה כהנים, לכן בא הכתוב ואמר: "אל אחד מבניו הכהנים" ללמדנו שלעניין נגעים די ככהן אחד ואין צורך בשלושה כהנים. אך, שואל ה"משך חכמה", מדוע לא נלמד זאת מהנאמר "ובא אל אהרון הכהן" שמדובר בכהן אחד ולא בשלושה? ומתוך שלא ניתן ללמוד זאת מ"אהרון הכהן" היות שלשיטת רב אחא ניתן לדון דיני ממונות על פי דין אחד בתנאי שהוא "סמוך", דהיינו מוסמך, ולכן מכתוב "אהרון הכהן" לא ניתן ללמוד היות שידוע שאהרון הכהן היה "סמוך", לכן המשיך הכתוב: "או אל אחד מבניו הכהנים" ללמדנו שדי בכהן אחד הגם שהוא "הדיוט" ולא "סמוך".

"וראהו הכהן וטבא אותו" (ויקרא י"ג ב')

תלה הכתוב את הטומאה בפיו של הכהן, דהיינו על הכהן לבטא זאת בשפתיו ולומר: "טבא", מסביר זאת ה"אור החיים" הקדוש על פי הגמרא האומרת: "שני מלאכים מלויים את האדם בליל שבת לביתו... וגם מלאך טוב עונה אמן בעל כרחו" (שבת קי"ט). כלומר על המלאך הטוב להסכים עם הפורענות, כך גם בדיני נגעים, היות שהכהן הוא המכפר על ישראל מטומאתם ומתחלואיהם, דהיינו הוא הצד הטוב, לכן צוה עליו הקב"ה להסכים על הטומאה הזו, עד שישוב הנגוע בתשובה לפני ה', ואז יבער ממנו הקב"ה את טומאתו.

"נגע צרעת כי תהיה באדם והובא אל הכהן" (ויקרא י"ג ט')

מהפסוק שלפנינו דרשו חז"ל (יבמות סא): "אדם" - למעט אומות העולם שהם אינם קרויים "אדם". אכן, אומר הרב אברהם סבאע בספרו "צורר המור" שזו הסיבה שאלישע הנביא לא שלח את נעמן שר צבא מלך ארם, כשלקה בצרעת, אל הכהן שהיה בימים ההם אלא הוא ריפא אותו בעצמו, משום שהדין שנאמר "והובא אל הכהן" הוא דוקא באיש ישראל שהצטרע ולא באיש מאומות העולם.

נר ה' נשמת אדם העלון מוקדש לעלוי נשמת כל מתי ישראל ובכללם:

יצחק בר שרה לוי ז"ל נלב"ע כ"ב אדר תשע"ג

דוד בן חיים ובריינדל ז"ל נלב"ע ב' אלול תשע"ב איריס בת מלכה ז"ל נלב"ע כא' אב תשע"ב תנצב"ה

מעוניין לקבל את העלון ישירות לתיבת הדוא"ל שלך? שלח מייל לכתובת: Yossef.Benhamo@gmail.com

העלון מיוסד לעילוי נשמת :

חביבה חיה בנימין בת גורג'ה ז"ל

יצחק בנימין בר שורין ז"ל

יצחק בן חמו בר אסתר ז"ל

נלב"ע י"א ניסן תשס"ז

נלב"ע י"ג אדר ב' תשל"ג

נלב"ע י"ג אדר ב' תשס"ה

תנצב"ה

"ושלחו את הציפור הזויה אל מזוזון לעיר... וכפר על הבית וטהרו" (ויקרא יד' 33)

מבאר הרמב"ן שהכפרה הזו של הבית, על ידי שילוח הציפור, מטרתה היא שהציפור תשא את כל עונותיו של בעל הבית אל מחוץ לעיר אל פני השדה, כפי שמתבצעת הכפרה של עוונות עם ישראל באמצעות השעיר המשתלח ביום הכיפורים. מוסיף הרמב"ן שהיות שהעונש המתבטא בנגע הנראה בביתו של אדם הוא פחות מעונש המתבטא בנגע שבא בגופו של האדם, לכן לא הצריך הכתוב את העל הבית להביא אשם וחטאת, "כי די לו בכפרה הראשונה שיביא המצורע לטהרתו, שהם שתי הצפרים ועץ הארו והאזוב".

"כי תבואו אל ארץ כנען אשר אני נותן לכם לאוזה" (ויקרא יד' לד)

מדוע מציין הכתוב בנגעי הבתים את עניין הביאה לארץ, "כי תבואו אל ארץ כנען", בשונה משאר מיני נגעים שבם לא מוזכרת הכניסה לארץ כנען? גם לא ברור מדוע מזכיר כאן הכתוב: "אשר אני נותן לכם לאחזה" הלוא דבר ידוע הוא, גם במאמר "ונתתי נגע צרעת בבית ארץ אחוזתכם" די היה לכתוב "בבתיכם"? מתרץ ה"כלי יקר" לפי הגמרא (ערכין טז) האומרת שעיקר הטעם בצרעת הבתים הוא עקב צרות העין של בעל הבית ולמדו זאת מהכתוב: "ובא אשר לו הבית" זה שייחד את הבית "לו" לעצמו, ולא היה מהנה ממנו את האחרים, אך למעשה זה שהקב"ה נתן לו לאחזה בית מלא כל טוב היה כדי לנסותו אם ייהנה מביתו גם לאחרים, הלוא נאמר: "לי הכסף ולי הזהב אמר ה' צ-באות" (חגי ב' ה) ועל האדם לדעת שכל מה שהוא נותן לאחרים אין זה משלו אלא "משלחן גבוה קא זכי ליה". לכן נאמר: "כי תבואו אל ארץ כנען אשר אני נותן לכם לאחזה" ולכן אין מקום לצרי העין לומר "כחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה" שהרי הקב"ה נתן לך את האחזה ואם כך מן הדין הוא שתתן משלך לעניי עמו, ואם לא תשמעו בקולו ותהיו מצרי העין המייחסים את האחזה אל עצמם אזי יתקיים "ונתתי נגע צרעת בבית ארץ אחוזתכם" כלומר כמו שאתם מייחסים את האחזה לכם כאילו אתם האוחזים בה בכח ידכם. לכן נאמר: "ובא אשר לו הבית" זה שייחד ביתו לו לעצמו לומר שבכחו ועוצם ידו בנה את ביתו.

הגיגים לפרקי אבות – ב'

"דע מזה למעלה במך" (א)

"לא חרבה ירושלים אלא שהעמידו דיניהם על דין תורה ולא עשו לפנים משורת הדין" (בבא מציעא ז:)
מקשים התוספות ושואלים על גמרא זו הלוא נאמר בגמרא (יומא ט:): שירושלים חרבה ירושלים בעבור שנאת חינוס? מסביר רבי זלמה'ה מוולוז'ין שכל זמן שלא העמידו ישראל את דבריהם על דין תורה אלא נהגו לפנים משורת הדין, נהג גם הקב"ה עמם לפנים משורת הדין, מדה כנגד מדה. וזאת, על אף שהיו עבירות בידם, כגון שנאת חינוס ואחרות. אולם, כאשר העמידו את דבריהם על דין תורה, אז נהג איתם הקב"ה גם כן לפי הדין ולא לפנים משורת הדין. וממילא, נענשו על העבירות שבידיהם, וביניהן גם שנאת חינוס.

"ואל תאמן בעצמך עד יום מותך" (ה)

מובא ב"חובות הלבבות" ששונה היא המלחמה מול היצר הרע מכל מלחמה אחרת, כל אויב אחר, לאחר שמתנגדו מתגבר עליו פעם אחת, ובייחוד כמה פעמים, הריהו נכנע ומתייאש ונמנע מלהוסיף ולהתקיף עוד. מה שאין כן היצר הרע, שהוא צר ואויב עקשן, ואפילו אדם מנצחו אלף פעמים אין הוא נכנע ואינו סר מעליו.

"ואל תאמר לכשאפנה אישנה שימא לא תפנה" (ה)

ממשנה זו לומד הרב עובדיה יוסף שליט"א, בספרו "ענף עץ אבות", על הצורך לנצל כל זמן פנוי ללימוד תורה. ומביא את שכתב ה"הפלא יועץ": "זכור אני שלפני שלושים שנה או ארבעים שנה הייתי שואל בעלי מסחר וכיוצא בהם מה נשמע בעניין פרנסתם, וחיו משיבים בפנים צוהלות, ברוך ה', הודו לה' כי טוב, וכדומה, ואילו עתה כשאני שואל בעלי מסחר מקנה וקנין, משיבים בשפה רפה ובכבוד ראש, באנחה ובקול בוכים, שאין פרנסה. מה טעם של ההבדל הזה? חקרתי וראיתי, כי מקדמת דנא, היה לכל סוהר ולכל בעל חנות ספר "חק לישראל" וכיוצא"ב, ובין גברא לגברא היו פותחים את הספר ולומדים, והיה הדבר רע בעיני היצר הרע, שגם בחנות לא פסיק פומייהו מגירסא, והיה ממחר לשלוח להם לקוחות להפסיק את לימודם, וכך היו נשכרים ומתפרנסים בשפע וברוח". אך עתה מה עושים בין גברא לגברא? עיתונים ומאמרים של מפירי ברית, ויפתה ה' את פי העיתון. והיצר הרע שמח וטוב לב שיקראו מאמרי שטנה נגד היהדות, שאי אפשר שלא יעשו בהם רושם. ומונע את הלקוחות מלבוא בשעריהם, ולכן נתמעטה הפרנסה, שאם אין תורה אין קמת. ולכן "אל תאמר לכשאפנה אישנה שימא לא תפנה".

לרפואת כל חולי ישראל ובכללם:

הרה"ג משה חזקיהו שליט"א בן שרה, אליהו בן אסתר, נעם אברהם בן רויטל.

הארות והערות ניתן להפנות לטלפון: 052-3268315 או בדוא"ל: Yossef.Benhamo@gmail.com

גמ"ח "יד יצחק": מבחר תפילין רש"י (ספרדי, אשכנזי, איטר) להשאלה בטלפון: 052-3268315

גמ"ח "בית יצחק": ספרים ל"חנוכת בית" ו"ברית יצחק" (כולל מנחה וערבית) להשאלה בטלפון: 052-3268315

חברת הבקשות "מאיר השחר" ומדרשת "ויזרע יצחק"

לימוד פיוטים ובקשות נוסח מרוקו בהדרכת ע"ה יוסף בן חמו טלפון לפרטים: 052-3268315